



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ
В ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(14-15 квітня 2022 року)



УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 4 від 18.04.2022 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних наук, доцент
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Курило О. Й. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 14-15 квітня 2022 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2022. – 80 с.

©Мукачівський державний університет, 2022

ЗНАЧЕННЯ БІБЛІОТЕРАПІЇ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ТА МЕДИЧНІЙ СФЕРАХ

Література і мистецтво сьогодні стають все більш унікальними та перспективними інструментами в психотерапії, як через їх розвиток, накопичення цінностей, досвіду, методів впливу на людей, так і через більшу готовність сучасної людини до сприйняття цих цінностей та ефектів життя.

Окрім прав людини, є багато варіантів і можливостей зосередитися на ортодоксальних дослідженнях. Необхідно застосовувати правила та процедури й забезпечити найкраще «лікування книгою» для кожного потребуючого. Сприйняття, почуття, інтереси та здібності здорової і хворої людини дуже різні. Практика показує, що для терапевтичної літератури особливо важливим є зв'язок творів із сучасним станом та проблемами пацієнта, наявність конкретних знань, фактів, що дозволяють знайти суть і причину відхилень.

Для різних життєвих ситуацій потрібні короткі, точні формулювання, які дають реальне уявлення про те, яким має бути світ, виявляючи суперечності між ідеалами та реальністю. Література повинна навчити читача, як ставити мету і знаходити шлях її досягнення. Спеціальна медична література має першорядне значення в бібліотерапії, оскільки вона може дати пацієнту особливо важливі знання про спокій, контроль над собою, стимулює психотерапевтичні процеси.

Крім того, хороший авторитет у цій літературі часто стоїть на першому місці серед інших жанрів. Тому бажано, щоб ця література була представлена великою кількістю праць у бібліотеках. Пріоритет тут, безумовно, має бути в психотерапевтичній, психіатричній літературі, без розмежування настанов з інших медичних дисциплін.

Основними завданнями літератури є: надати достатні знання для правильної, оптимістичної орієнтації, усунути хибні уявлення про хворобу, керувати процесом подолання наявних розладів, стимулювати загальну активність хворого та інших. Спеціальна наукова література має схожі риси та завдання з медичною. Різниця лише в тому, що, спілкуючись із нею, пацієнти схильні відносити себе до людей, які потребують більше психологічної та наукової допомоги, ніж медичної. Це допомагає пацієнтам краще зрозуміти свою нормальну психологію, стимулювати нормальні психологічні процеси. Філософська література допомагає пацієнтові отримати більш цілісне, різнобічне уявлення про себе, інших людей, в світі в цілому.

Зрозуміти неминучість різниці й певного конфлікту між зовнішнім, реальним світом і внутрішнім, суб'єктивним, між тим, що може бути, має бути і тим, що є. Це розуміння приносить заспокоєння, задоволення, спрямовує діяльність хворих. Крім частини філософської літератури, саме до такої літератури повинна бути віднесена й частина літературної критики,

публіцистики, історії літератури, історії філософії. Біографічна та автобіографічна література, описуючи яскраві особистості, їхні видатні досягнення і життєві труднощі, допомагає пацієнту швидше та краще зрозуміти себе, свої труднощі, знайти чимало спільного з думками й долями видатних людей. Нерідко вона діє сильніше, ніж белетристика вже тому, що описуються реальні факти й події [1 с. 304–319].

Як терапевтичне читання бібліотерапію спочатку використовували в лікарняних і санаторних бібліотеках, поєднуючи з досягненнями медицини, особливо психіатрії, в поєднанні з методами бібліотечної роботи, а згодом і з методами наукової бібліографії. У процесі розвитку вона збагатилася методами і прийомами психології та стала використовуватися в шкільних бібліотеках.

Згодом її адаптували вчителі-практики, завдяки чому почали використовувати у виховних, опікунських, виправних закладах. У 1950-і рр. бібліотерапію стали застосовувати в лікуванні дітей. З 1960-х рр. цій проблемі в різних країнах присвячені семінари, конференції, симпозіуми, спеціалісти-медики активно працюють у бібліотеках та інших установах, створюються асоціації бібліотерапевтів, готуються спеціальні кадри [2].

Читання спеціально підібраної літератури знімає напругу, що нагромадилася, призводить до підвищення особистої задоволеності. Від звичайного корекційне читання відрізняється своєю спрямованістю на конкретні психічні процеси. Вплив корекційного читання проявляється в заповненні нестачі власних образів та уявлень, у заміні тривожних думок і почуттів. Для відновлення душевної рівноваги клієнта за допомогою корекційного читання можна послаблювати або посилювати вплив на його почуття. Крім зміцнення психічної стійкості, читання допомагає розвинути фантазію, критичне мислення, креативність, навички спілкування [3].

На думку Ю. М. Дрешер, «бібліотерапія – це наука, націлена на формування в людини навичок і здібностей протистояти неординарним ситуаціям (хворобам, стресам, депресії, тощо), зміцнювати силу волі, нарощувати інтелектуальний і освітній рівень», що є надзвичайно актуальним при наданні психологічної допомоги особистості [4, с. 60-61].

Таким чином, бібліотерапія є психотерапевтичним методом, метою якої є виявлення внутрішніх проблем людини й виправлення стресової чи травматичної ситуації, від якої страждає. Читання може знизити стрес, що накопичився за певний період, відновити відчуття задоволеності життям. Правильно підібрана книга зможе покращити самовпевненість, позитивно впливати, сприяти розвитку особистості, поліпшувати емоційний стан особистості. Окрім зміцнення розумової стійкості, читання допомагає розвивати уяву, критичне мислення, творчі здібності та комунікативні навички.

Список використаних джерел

1. Алексейчик А. Е. Библиотерапия. Руководство по психотерапии / А. Е. Алексейчик; под ред. С. Е. Рожнова. – Томск : Медицина, 1985. – С. 304–319.
2. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/article/Бібліотерапія>.

3. Бібліотерапія як метод психологічної корекції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pyrogiv.kiev.ua/>.
4. Карвасарский Б. Д. Психотерапевтическая энциклопедия / Б. Д. Карвасарский. – СПб: Питер, 1999. – С. 60–61.

УДК 373.3-051:[02:615.85](043.2)

ДЕМ'ЯН Д. Д., СТАРОВА Ю. В.
Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ БІБЛІОТЕРАПІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПРАКТИЦІ ВЧИТЕЛЯ НУШ

У ХХІ столітті освіта спрямована на вчителя, що не тільки володіє фаховими знаннями, а й генерує ефективні терапевтичні технології навчання та виховання в освітнє середовище Нової школи. Вчителі сьогодення повинні вміти розпізнавати проблеми, розуміти причини або сліdstва тієї чи іншої поведінки учнів, а, отже, повинні володіти елементарними знаннями в області психолого-педагогічної діагностики; бути готовими до розпізнавання і ґрунтовної діагностиці порушень у дітей, а також до проведення профілактичних дій та терапії. Вони зобов'язані не тільки знати біологічні та психологічні особливості розвитку дитини, але також причини, які проявляються найчастіше у процесі навчання [2].

Це вимагає від вчителів переосмислення свого ставлення до дитини, її потреб, прагнень, бажань: впроваджуючи новітні технології навчання і виховання, педагоги не мають обходити питання буття дитячої душі, вони повинні приділяти увагу емоціям і почуттям, які переживає дитина, формувати дитячу радість пізнання і відчуття насолоди від навчання [1]. Тому, в контексті нашої проблематики ми розглядаємо питання формування професійної практики вчителів НУШ саме через обізнаність в бібліотерапії.

Бібліотерапія в роботі вчителя – галузь психолого-педагогічних знань про цілющий вплив книги на психіку дитини, що має катарсисний ефект для інформаційної та духовної гармонії особистості. Головна мета полягає в актуалізації особистісно-світоглядної позиції суб'єктів педагогічного процесу; створенні психологічного комфортного освітнього середовища та виробленні (закріпленні) оптимістичного погляду на життя й зміна власних реакцій на ситуацію, яка травмує емоційно-почуттєву сферу дитини за рахунок розширення власного досвіду. Спрямована на творчий розвиток особистості, пристосування у соціумі, подоланні кризових ситуацій, життєстійкості перед почуттям страху, невдачі тощо. Перед НУШ постає завдання у розширенні читацьких інтересів молодших школярів; наданні допомоги у підборі книг (за інтересами та психологічними потребами); покращенні педагогічних терапевтичних технік; формуванні духовних цінностей через потужний вплив літературного слова [1].

ЗМІСТ

Абельчакова Н. І. БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ	3
Артеєв О. С., Мовчан К. М. БІБЛІОТЕКА- СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ	5
Бузаші М., Прокопович Л. С. ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛУЗЕВИХ БІБЛІОТЕК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	7
Бучковська О. Ю. БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНИЙ НАПРЯМОК СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯН У ПОВОЄННОМУ СУСПІЛЬСТВІ	9
Веремчук О. В. БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСІБНИКИ ЯК ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	11
Веремчук О. В., Гейдер Г. З. БІБЛІОТЕЧНА ПЕДАГОГІКА ТА ЇЇ РОЛЬ ДЛЯ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК	13
Гасуляк С. Р., Моргун А. В. БІБЛІОТЕКА – АПТЕКА ДЛЯ ДУШІ	15
Гейдер Г. З., Курило О. Й. ЗНАЧЕННЯ БІБЛІОТЕРАПІЇ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ТА МЕДИЧНІЙ СФЕРАХ	17
Дем'ян Д. Д., Старова Ю. В. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ БІБЛІОТЕРАПІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПРАКТИЦІ ВЧИТЕЛЯ НУШ	19
Заблоцька В. В. КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ КНИГОЗБІРНІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ	22
Звірич О. Т., Мовчан К. М. БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТІВ – ВІДКРИТИЙ ПРОСТІР ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ ..	24
Козлік Р. М., Курило О. Й. БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ГАЛУЗЯМИ	25
Кондратюк М. М. БІБЛІОТЕРАПІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	27
Крет О. В., Крет Р. М. СЕРВІСНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПОТУЖНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ	30
Курило О. Й., Продан А. В. БІБЛІОТЕРАПІЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ГАЛУЗІ	33
Курило О. Й., Легка Л. І. БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНІ КОРЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ФОРМИ	35
Марценюк М. О. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНОГО ТРЕНІНГУ	37
Матвійчук О. Є. БІОГРАФІЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО	39
Мовчан К. М. КУЛЬТУРА ЧИТАННЯ ЯК ЧИННИК САМООСВІТИ СТУДЕНТІВ	41

Електронне наукове видання

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОГРАФІСТИКА,
БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції,
14-15 квітня 2022 р.

Головний редактор:	<i>Щербан Тетяна Дмитрівна</i>
Відповідальний за випуск:	<i>Прокопович Лідія Сігізмундівна</i>
Упорядкування та комп'ютерна верстка:	<i>Веремчук Олена Володимирівна</i>

Формат 60*84/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 5,2

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>